

Un carril bici!!

(Foment de la mobilitat sostenible a l'INS Antoni Pous i Argila)

Concurs RACC Joves i Mobilitat

Categoria: Millor projecte educatiu en mobilitat segura

Maig 2020

Nom de l'activitat

Un carril bici!! (Foment de la mobilitat sostenible a l'INS Antoni Pous i Argila)

Data de realització del projecte

Curs 2019-2020

Antiguitat del projecte

El projecte que presentem es desenvolupa en aquest present curs acadèmic. De totes maneres, en anys anteriors, s'han realitzat jornades sobre mobilitat sostenible organitzades pel departament d'Educació Física i vinculades també al dia mundial de l'activitat física.

Classes, cursos, alumnes i professors participants

El grup impulsor del projecte el formen els alumnes de 3r d'ESO. A les enquestes posteriors hi van participar tots els alumnes d'ESO, BAT i el cicle CFGM CAFEMN. El professorat impulsor del projecte el formen els docents involucrats en el projecte Erasmus+ Highway to Health. Posteriorment s'ha comptat amb la col·laboració dels coordinadors de nivell, de les tutories de cada grup classe d'ESO, BAT i CAFEMN, del professorat d'educació física, del professorat per tasques específiques i per descomptat de la direcció del centre.

Objectius

Reflexionar i conscienciar sobre la nostra mobilitat diària
Conèixer les rutes escolars més habituals de l'alumnat de l'institut
Conèixer la realitat de la mobilitat en un país amb tradició
Contribuir a la creació d'una mobilitat més sostenible en el nostre entorn

Accions desenvolupades

Estudi de la mobilitat dels alumnes de 3r d'ESO
Realització de mapes de rutes escolars i vídeos
Treball sobre mobilitat sostenible a Bèlgica
Disseny d'un carril bici
Contactes i reunió amb l'Ajuntament per presentar el projecte
Estudi de la viabilitat del carril bici a l'Avinguda de Roma de Manlleu

Institucions, entitats, mossos, policies locals, patrocinadors

Ajuntament de Manlleu
Mitjans de comunicació locals

ÍNDEX

Introducció	1
1. Context: el projecte Erasmus+ Highway to Health	2
2. L'anella blava: la mobilitat sostenible	3
3. Anada a Bèlgica: treball previ	4
a. Mapes	4
b. Estadístiques	5
c. Vídeo	7
4. Activitats a Herzele Bèlgica	8
5. De tornada a Manlleu: proposta de carril bici	11
6. Reunió amb l'ajuntament	14
7. Estudi sobre l'ús d'un possible carril bici a l'avinguda de Roma per part de l'alumnat de l'INS Antoni Pous	16
a. Enquestes als alumnes	16
b. Aparcament de bicicletes a l'institut	21
c. Conclusions de l'estudi	22
8. Passos previs a la realització del projecte – Covid-19	23
9. Realització del projecte i detalls del projecte	25
10. Conclusions	30

Crèdits

INTRODUCCIÓ

Us presentem un treball realitzat durant el curs 2019-20 a l'institut Antoni Pous i Argila. El seu objectiu és un canvi progressiu de la mobilitat de l'alumnat del centre que a mig termini suposi també un canvi en el paradigma de mobilitat de la població.

El projecte es centra en l'estudi, proposta i execució d'un carril bici a l'avinguda de Roma de Manlleu. D'entrada aquest projecte beneficiaria a l'alumnat de l'institut, però de retruc també seria molt positiu pel centre de primària i ESO Casals-Gràcia ubicat molt a prop de l'institut.

El confinament provocat pel COVID-19 ha ajornat algunes accions previstes per a les fases finals del projecte. De totes maneres l'Ajuntament ha recollit la proposta de l'Institut. S'ha elaborat el projecte de l'obra i s'està planificant la seva execució.

A més la disminució de la circulació de vehicles a les nostres ciutats i la millora de la qualitat de l'aire ha posat al descobert la necessitat i els beneficis de la mobilitat sostenible a les nostres ciutats. Projectes com aquest són un pas cap a un futur més amable i sostenible.

1. CONTEXT: EL PROJECTE ERASMUS+ HIGHWAY TO HEALTH

Aquest projecte de mobilitat s'emmarca dins del projecte Europeu Erasmus+ Highway to Health.

En aquest projecte cinc centres educatius europeus cooperem compartint els punts forts propis de cada centre en temes relacionats amb la salut.

Som:

- Offene Schule Waldau, Kassel, Alemanya
- Cirkevná Spojená Škola, Snina, Eslovàquia
- Sint Paulus Instituut, Herzele, Bèlgica
- EEEEK Kalamatas, Kalamata, Grècia
- INS Antoni Pous, Manlleu, Catalunya, Espanya

Cada anella olímpica representa un dels centres i un aspecte relacionat amb la salut – el punt fort de l'escola amfitriona.

El projecte gira a l'entorn de cinc temes seguint un mateix patró.

- Activitats prèvies en cada centre sobre el tema
- Viatge al centre amfitrió on es treballa, es posa en comú la feina feta i es treballa el seu punt fort
- Treball posterior a cada centre (impacte del projecte)

2. L'ANELLA BLAVA: LA MOBILITAT SOSTENIBLE

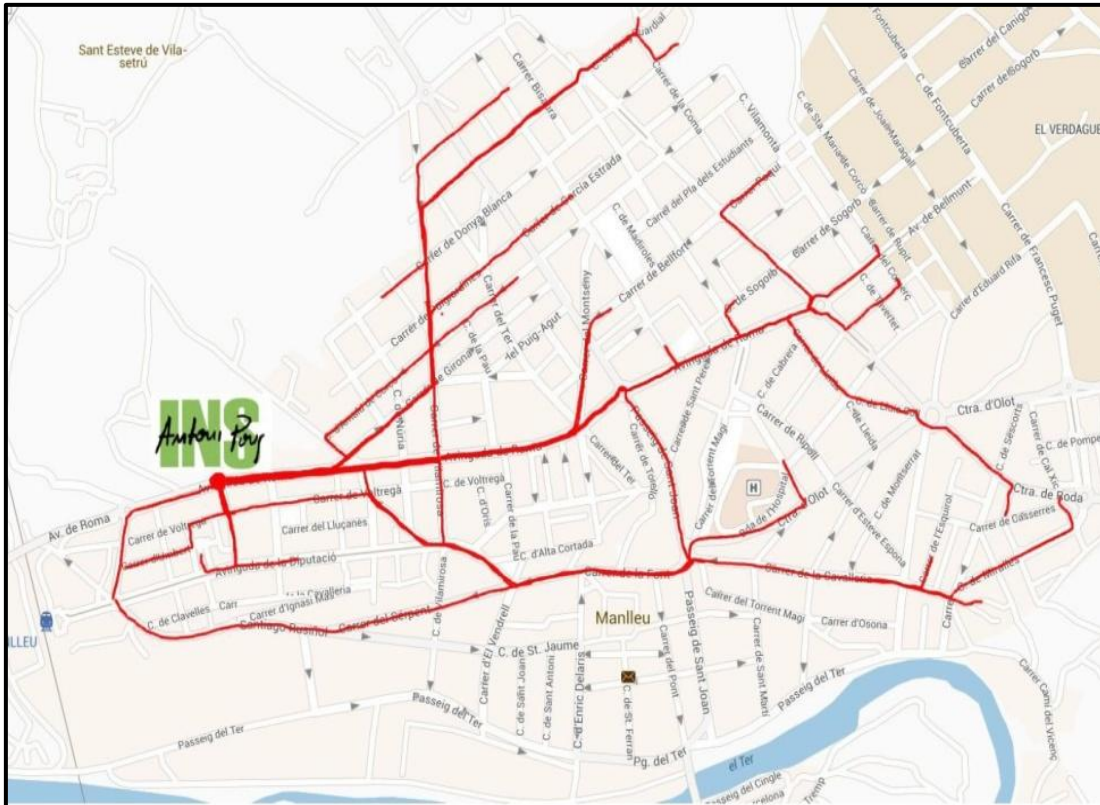
L'anella blava representa la mobilitat sostenible. El centre belga Sint-Paulus Instituut va coordinar aquest aspecte a partir de la seva àmplia experiència en aquest àmbit.

L'escola belga té una marcada tradició i infraestructures que fan molt fàcil l'ús de la bicicleta. També s'hi porten a terme activitats de mobilitat segura i campanyes per encoratjar l'ús de la bicicleta.

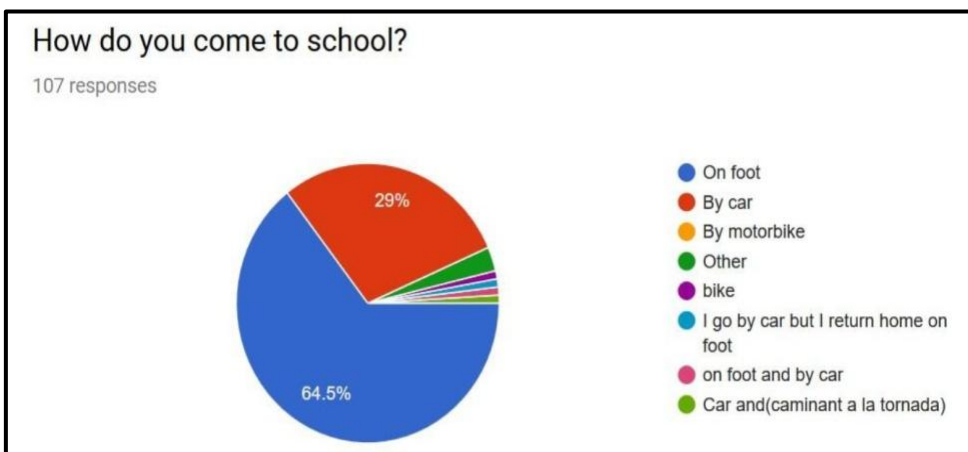

Una vegada recollits tots els mapes els vam unir per constatar quines són les rutes més freqüents utilitzades per l'alumnat de 3r d'ESO. D'aquesta manera vam tenir una visió clara de les rutes escolars

b. Estadístiques

El mateix alumnat va haver de respondre un qüestionari respecte a la seva mobilitat per anar a l'institut

Vam poder constatar que un nombre important d'alumnes va al centre a peu (la pràctica totalitat de l'alumnat del centre viu a Manlleu).

Aquestes són les principals raons per venir a peu

REASONS TO COME TO SCHOOL ON FOOT

- Living near the school (all students live in Manlleu)
- It is healthy
- Going together with my friends

I les principals raons per venir amb cotxe

REASONS TO COME TO SCHOOL BY CAR

- Living relatively far from school
- Parents bringing the students on the way to work

Pel que fa a la perillositat o les mancances, aquests van ser els punts esmentats

DANGEROUS POINTS ON THE WAY TO SCHOOL

- Too much traffic
- No bicycle lanes in the town

El mapa i les estadístiques van ser posats en comú a Bèlgica. Es pot veure el document que vam portar a: <https://twinspace.etwinning.net/56047/pages/page/693061>

c. Vídeo

Els alumnes dels diversos centres van elaborar vídeos de les seves rutes escolars i l'arribada als respectius instituts.

En podeu veure un compendi en aquest enllaç:

<https://twinspace.etwinning.net/56047/pages/page/692769>

Ways to school

In order to present the students' mobility to their school, the different delegations were asked to make a video/timelapse showing the students arriving at school in the morning.

Manlleu, a study on mobility at INS Antoni Pous

Mobility at INS Antoni Pous

2:24 / 3:11

YouTube

Snina, mobility at Cirkevná základná škola Cyrila a Metoda

Mobility at Cirkevná základná škola ...

0:18 / 2:30

YouTube

Herzele, timelapse at SPI

Timelapse HTH Belgium

Mitjançant els mapes, estadístiques i vídeos es va obtenir una radiografia de com es fan els desplaçaments a l'escola a cada una de les ciutats participants en el projecte.

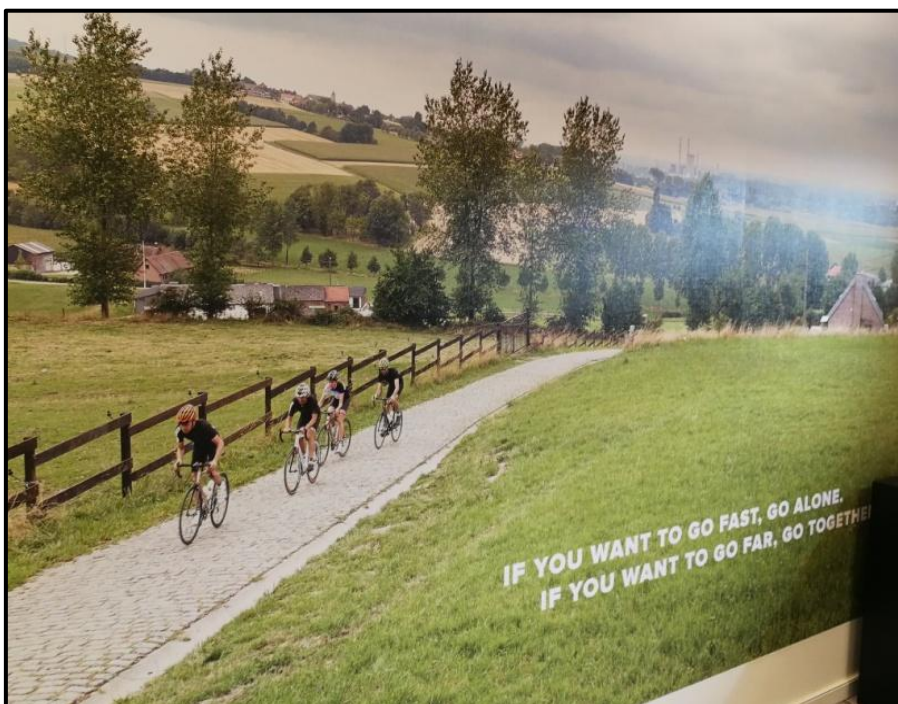
4. ACTIVITATS A HERZELE, BELGICA

Una vegada a Herzele – setembre 2019 - es van posar en comú les diverses rutes escolars de cada país.

També es van conèixer i treballar els models de rutes escolars a Bèlgica, posant èmfasi en els aspectes de sostenibilitat i seguretat.

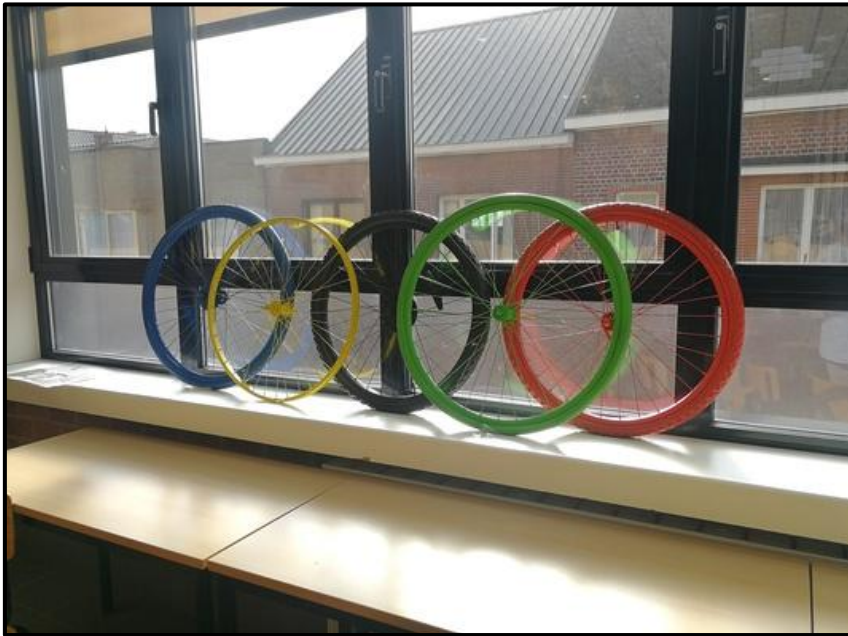

Els alumnes també van participar en diversos tallers sobre la bicicleta, van visitar el Centrum Ronde van Vlaanderen a Oudenaarde, i van prendre part en altres activitats relacionades amb la bicicleta.

Els alumnes – allotjats en famílies – van poder experimentar de primera mà el transport a l'escola – bona part d'ells amb bicicleta, però també amb transport escolar i cotxe.

En general van poder viure una mica el sistema de desplaçament del país i van constatar una gran diferència en els hàbits de transport.

5. DE TORNADA A MANLLEU, PROPOSTA DE CARRIL BICI:

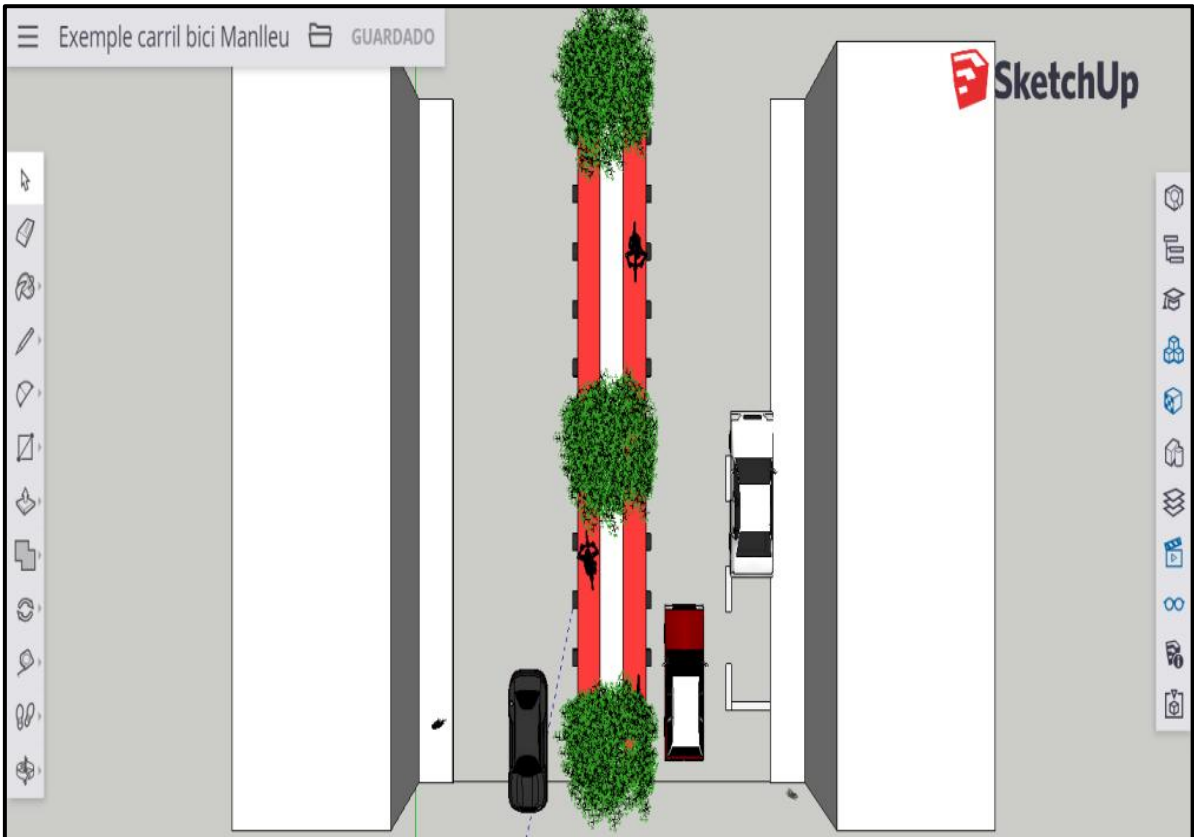
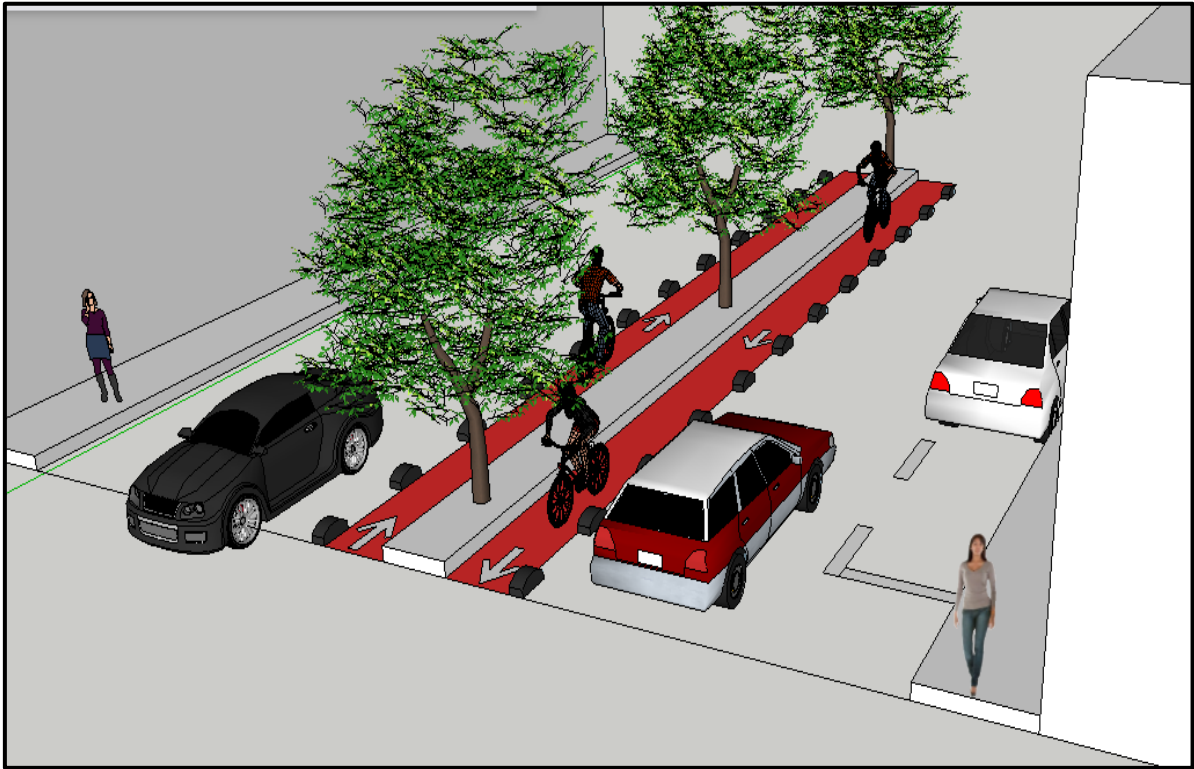
A partir del treball previ amb tots els alumnes i de l'experiència a Bèlgica es va constatar que:

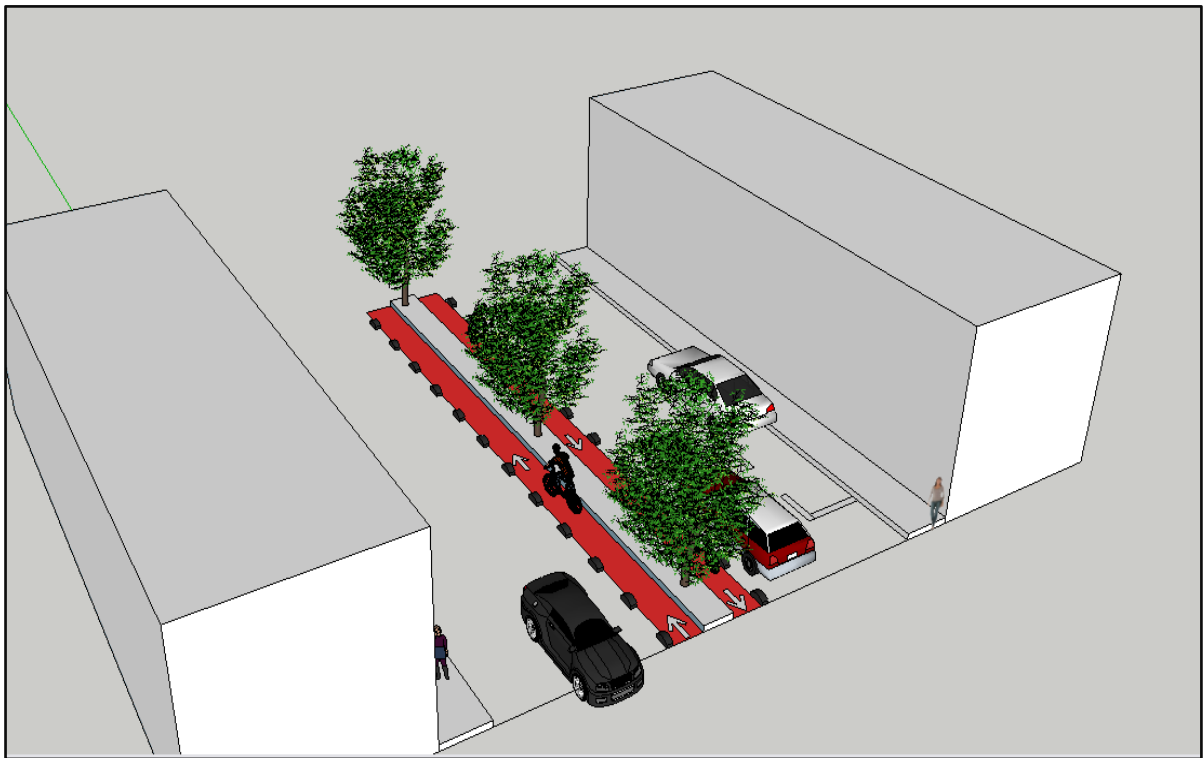
- A Manlleu no hi ha gaires punts de perillositat pel que fa a la mobilitat dels alumnes. A l'avinguda de Roma hi ha molt trànsit però és regulat pels semàfors i la policia municipal.
- La mancança principal que es pot constatar és la inexistent xarxa de carrils bici a la ciutat, a més de l'important volum de trànsit, agreujat a les hores d'entrada i sortida del centre.
- Les rutes escolars que segueixen els nostres alumnes conflueixen en gran part a l'avinguda de Roma. Si aquesta important artèria de comunicació disposés d'un carril bici seria de gran utilitat per a la mobilitat de l'alumnat del centre.
- Aquesta falta d'infraestructura fa que l'ús de la bicicleta sigui molt reduït, però també cal conscienciar a tota la població que cal un canvi d'hàbits cap a una mobilitat més sostenible.

A partir d'aquesta anàlisi es crea aquest esbós de carril-bici a l'avinguda de Roma per tal de fer-lo arribar a l'ajuntament de Manlleu.

Es proposa fer el carril a la part central de l'avinguda. Actualment hi ha dos carrils de circulació per banda, però són molt estrets i a la pràctica moltes vegades s'acaba transformant en un sol carril ample.

Professorat de ciències es fa càrrec de plasmar el disseny del carril bici els plànols que veiem a les pàgines següents:

6. REUNIÓ A L'AJUNTAMENT

S'envia l'estudi realitzat i la proposta de carril bici a l'ajuntament de Manlleu. Allà s'estudia el projecte i se'ns convoca a una reunió el dia 14 de novembre de 2019. Alumnat i professorat expliquem la proposta del carril bici davant de l'alcalde i del regidor d'urbanisme.

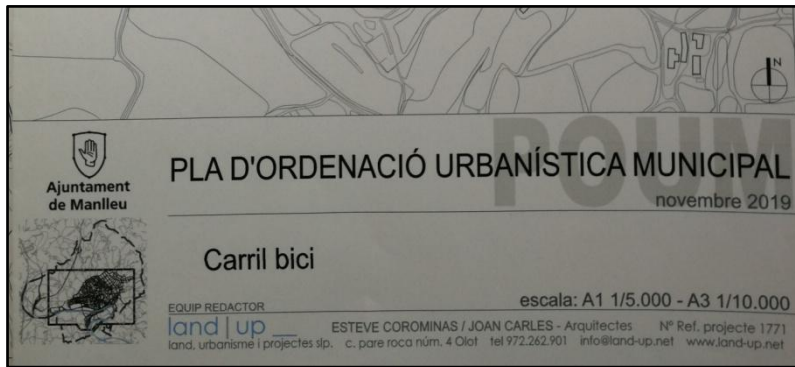
L'ajuntament és molt receptiu davant la proposta i demana que es faci un estudi acurat de la necessitat del carril-bici durant el primer trimestre del 2020.

Posteriorment se'n farà difusió a nivell local i el consistori es compromet a portar a terme aquesta obra – si l'estudi en justifica la utilitat.

Es proposa que aquest carril-bici no sigui al centre de l'avinguda sinó en un dels laterals, el de la cara nord.

Posteriorment es compara el mapa de les rutes escolars de l'alumnat de l'INS Antoni Pous i es compara amb les possibles rutes ciclistes que contemplarà el nou POUM municipal. L'avinguda de Roma forma part d'aquest projecte de futur i es prioritzarà l'obra si l'estudi del centre així ho justifica.

7. ESTUDI SOBRE L'ÚS D'UN POSSIBLE CARRIL BICI A L'AVINGUDA DE ROMA PER PART DE L'ALUMNAT DE L'INS ANTONI POUS

L'estudi vol reflectir la necessitat i viabilitat d'aquesta proposta des del punt de vista de l'institut.

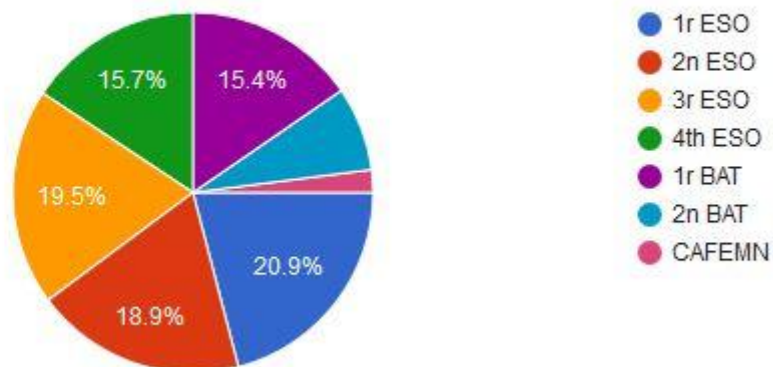
a. Enquestes als alumnes

En aquest estudi s'han enquestat tots els alumnes d'ESO i BAT de l'INS Antoni Pous. Per tal que l'estudi fos el més acurat possible es va respondre el qüestionari a les hores de tutoria i els alumnes van haver d'escriure el seu correu electrònic per contestar l'enquesta. D'aquesta manera vam evitar respostes múltiples per part d'un usuari.

Total d'alumnes enquestats:

344 alumnes (de tots els nivells d'ESO i de BAT)

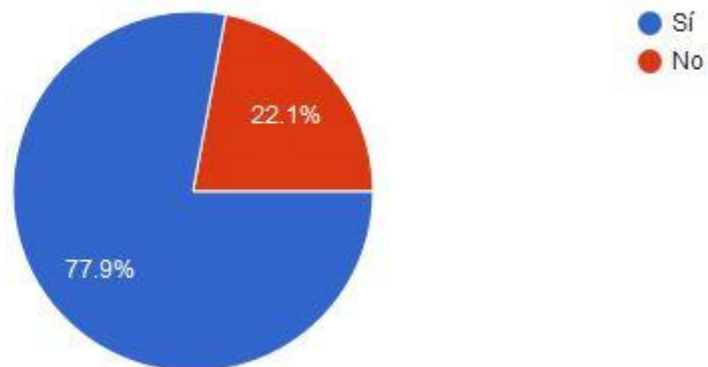
344 responses

Tens bicicleta?

Un 77,9 % dels alumnes (268) tenen bicicleta; un 22,1 % (76) no en tenen. Lògicament el fet de no tenir bicicleta condiona les respostes posteriors respecte a l'ús del carril bici.

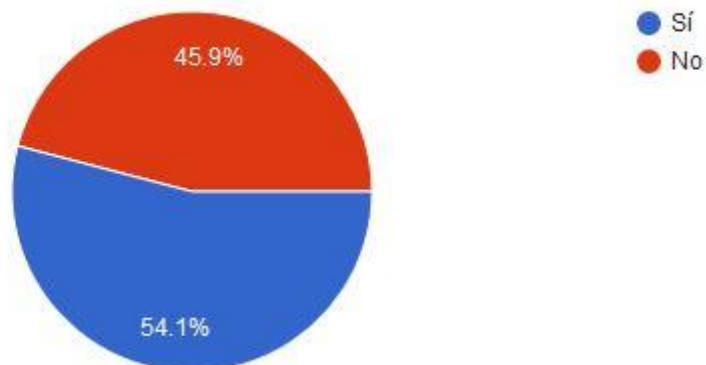
344 responses

Tens un patinet, un monopatí o un patinet elèctric?

Un 54,1% dels alumnes (186) tenen algun d'aquests vehicles; un 45,9% (158) no en tenen.

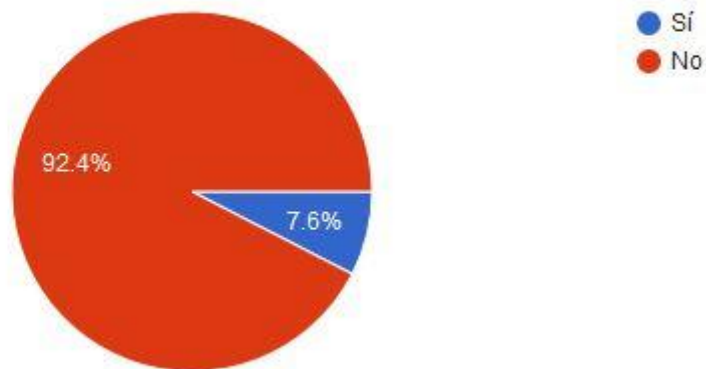
344 responses

Utilitzes algun d'aquests mitjans per anar a l'institut?

Actualment un 7,6% dels alumnes del centre (26) utilitzen en ocasions algun d'aquests mitjans per venir el centre

344 responses

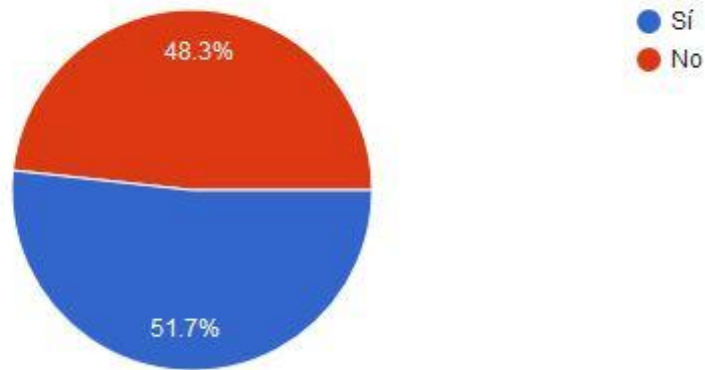
Per què no s'utilitzen aquests mitjans?

En aquest cas les respostes a la pregunta són obertes. Les respostes més comuns són:

- Visc molt a prop de l'institut
- No és segur venir amb bicicleta / hi ha molt trànsit
- Perquè ja em porten amb cotxe

Si hi hagués un carril bici a l'Avinguda de Roma l'utilitzaries?

344 responses

Un 51,7% dels alumnes (178) afirmen que utilitzarien aquest carril. Un 48,3% (166) diuen que no el farien servir

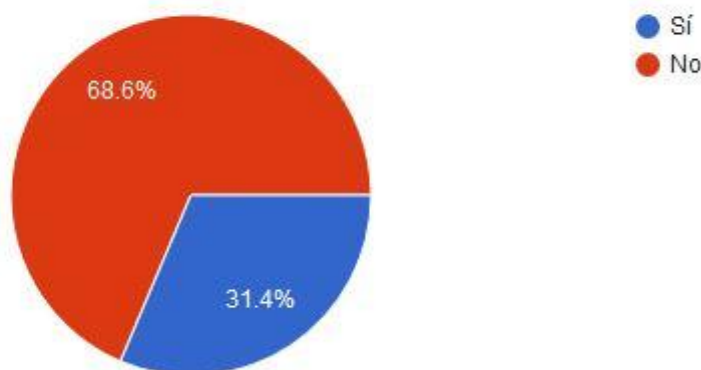
Entre les raons principals per utilitzar-lo apareix la seguretat:

- Em sentiria més segur

En alguns casos els alumnes expliquen que farien servir el carril en diverses activitats, com durant el cap de setmana en sortides familiars o bé per anar a jugar a bàsquet a Gràcia.

Utilitzaries aquest carril per venir a l'institut?

344 responses

Un 31,4% dels alumnes (108) afirmen que utilitzarien aquest carril per venir al centre. Un 68,6% (236) diuen que no el farien servir.

Les respostes més habituals dels alumnes que no farien servir el carril bici són:

- Visc molt a prop de l'institut
- No tinc bici / no m'agrada anar amb bici
- Ja m'agrada anar a peu
- Fa fred (l'enquesta es va passar pel gener)
- Ja em porten amb cotxe
- Em fa por deixar la bicicleta al centre
- No passo per l'avinguda de Roma

Altres consideracions

No es va passar l'enquesta a l'alumnat de cicles formatius perquè molts són de fora de Manlleu. De totes maneres el professorat d'aquests estudis ens van remarcar que seria important que el carril existís. Ens van explicar el cas d'una alumna de Manlleu que ve amb una cadira de rodes i que en ocasions ha de baixar l'avinguda per la carretera.

Cal esmentar també que l'enquesta es va passar durant uns mesos no propicis a respostes especialment favorables. El gener i febrer fa fred a Manlleu i és fàcil tenir a una resposta negativa en referència a l'ús de la bicicleta.

b. Aparcament de bicicletes a l'institut

L'institut aposta per la mobilitat sostenible i recentment s'han ampliat els aparcaments per a les bicicletes, tenint en compte que enguany els alumnes del cicle CAFEMN fan servir la bicicleta en sortides setmanals.

El centre es compromet a crear les places necessàries per tal que tots els alumnes puguin aparcar la bicicleta en condicions segures.

c. Conclusions de l'estudi

L'enquesta va deixar clar que un nombre significatiu d'alumnes utilitzaria el carril bici en cas que es portés a terme.

El nombre d'alumnes que utilitzaria la bici o mitjans similars per venir a l'institut passaria d'un 7,6% a un 31,4% (passaríem de vint-i-sis alumnes a més de cent).

A més augmentaria la seguretat dels usuaris d'aquests transports.

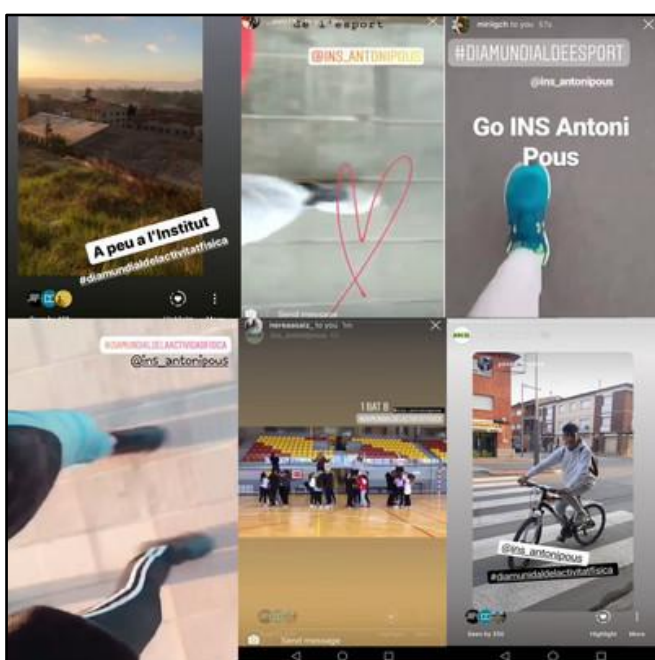
Més de la meitat dels alumnes (51,7% - 178) farien servir el carril de l'avinguda en diversos contextos.

La direcció del centre va considerar la proposta com molt positiva i hi va donar el seu total suport. Els aspectes relacionats amb la sostenibilitat s'incorporen al projecte de direcció pel 2020-2024.

8. PASSOS PREVIS A LA REALITZACIÓ DEL PROJECTE

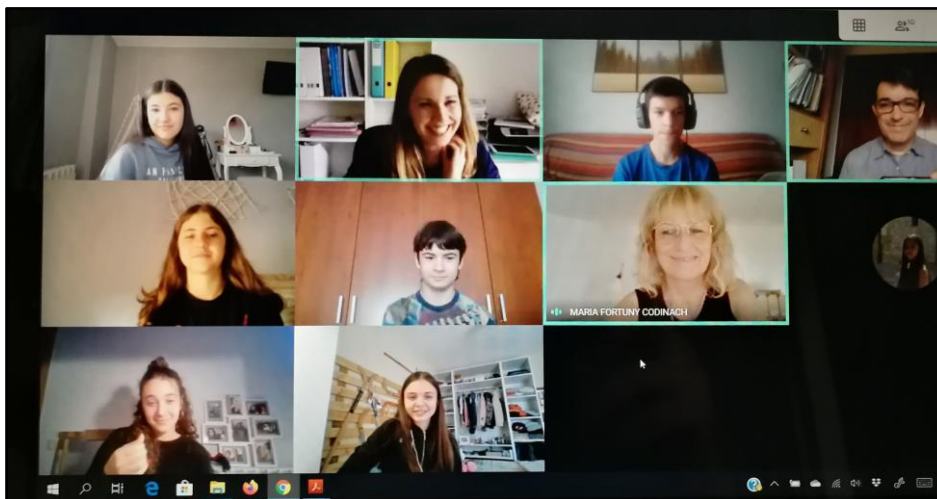
A partir del mes de març de 2020 estava previst presentar aquest estudi a la premsa i local i sensibilitzar la població respecte la necessitat d'aquest carril bici.

També es volia portar a terme una campanya a nivell de centre coincidint amb el dia de mundial de l'activitat física – una jornada que ja s'ha celebrat en altres ocasions en el centre (imatges d'instagram de l'edició del 2019)

Aquests passos van quedar interromputs per l'adveniment del Covid-19 i el confinament de la població.

No obstant això vam seguir treballant amb el projecte a través de reunions virtuals, especialment amb l'alumnat que va ser a Bèlgica i a l'Ajuntament per comentar aspectes del projecte i de la mobilitat en les noves circumstàncies.

9. REALITZACIÓ I DETALLS DEL PROJECTE

En aquest temps l'Ajuntament ha elaborat el projecte del carril-bici. És un document molt llarg – 113 pàgines - per reproduir-lo íntegrament aquí.

El regidor d'urbanisme ens va fer arribar el projecte amb un carta on es reconeixia la importància del projecte que vam presentar a l'hora de tirar endavant el carril-bici

Us hem tramès el projecte de carril bici a l'Avinguda de Roma des del centre de la Vila fins l'Institut, tal com vam acordar en la reunió que vam tenir amb vosaltres i els alumnes fa pocs mesos.

Si bé l'Ajuntament ja preveu tant conceptualment com en el mateix POUM que es faci una xarxa de carrils bici, us haig de dir que la vostra petició va actuar de catalitzador i va accelerar el projecte. I a partir d'aquest primer tram, que és troncal, preveiem fer derivacions a altres espais importants de Manlleu (les escoles públiques, el Passeig del Ter, l'estació de tren.....)

Teníem la previsió d'executar aquest mateix any el projecte, però amb la situació que ha creat el COVID 19 i les noves necessitats que els ajuntament haurem d'enfrontar, no et sabia dir quan ho podrem fer, però si t'avanço que és una de les prioritats importants, car els desplaçaments en bici estan en línia amb el concepte de distanciament social que haurem d'aplicar a partir d'ara.

Crec que ens hem de felicitar tots plegats per la proposta, però vosaltres en particular. Et reitero que va ser la vostra petició, molt ben formulada, la que va acabar de decantar el sentit de les prioritats.

A reveure, cuida't

Enric Vilaregut Sàez

Regidor d'Urbanisme i Serveis Territorials

AJUNTAMENT DE MANLLEU

(93 850 66 66

2 93 851 47 99

* vilaregutse@manlleu.cat

manlleu, capital del Ter

Destaquem alguns fragments del projecte:

**CARRIL BICI TRANSVERSAL A L'AVINGUDA DE ROMA ENTRE EL CARRER VILA-SETRÚ
I EL CARRER MONTSENY I EL SEU ENLLAÇ AMB L'ESTACIÓ DE TREN.
MANLLEU**

FEBRER 2020

En el projecte es menciona en diverses ocasions la demanda de l'Institut:

Existeixen diverses peticions per part d'usuaris de l'IES Antoni Pous i Argila de la necessitat d'un carril bici que connectés l'institut amb el centre del municipi. Durant el procés de redacció de la proposta es valora la connexió de la zona de l'estació de tren, de l'escola Casals Gràcia i el centre de treball compartit Lab Coworking per la seva proximitat i s'allarga fins al c. Montseny, zona en què s'inicia la zona blava en calçada i cal estudiar-ne la prolongació.

Font: CARRIL BICI TRANSVERSAL A L'AVINGUDA DE ROMA ENTRE EL CARRER VILA-SETRÚ I EL CARRER MONTSENY I EL SEU ENLLAÇ AMB L'ESTACIÓ DE TREN. MANLLEU, 1. Memòria, 1.2. Antecedents, pàgina 4

1.4.- Objecte del Projecte

L'objecte d'aquest projecte és donar resposta a la petició dels estudiants de l'IES Antoni Pous Argila per poder accedir a aquest equipament en bicicleta d'una manera segura i amb garanties per a tothom.

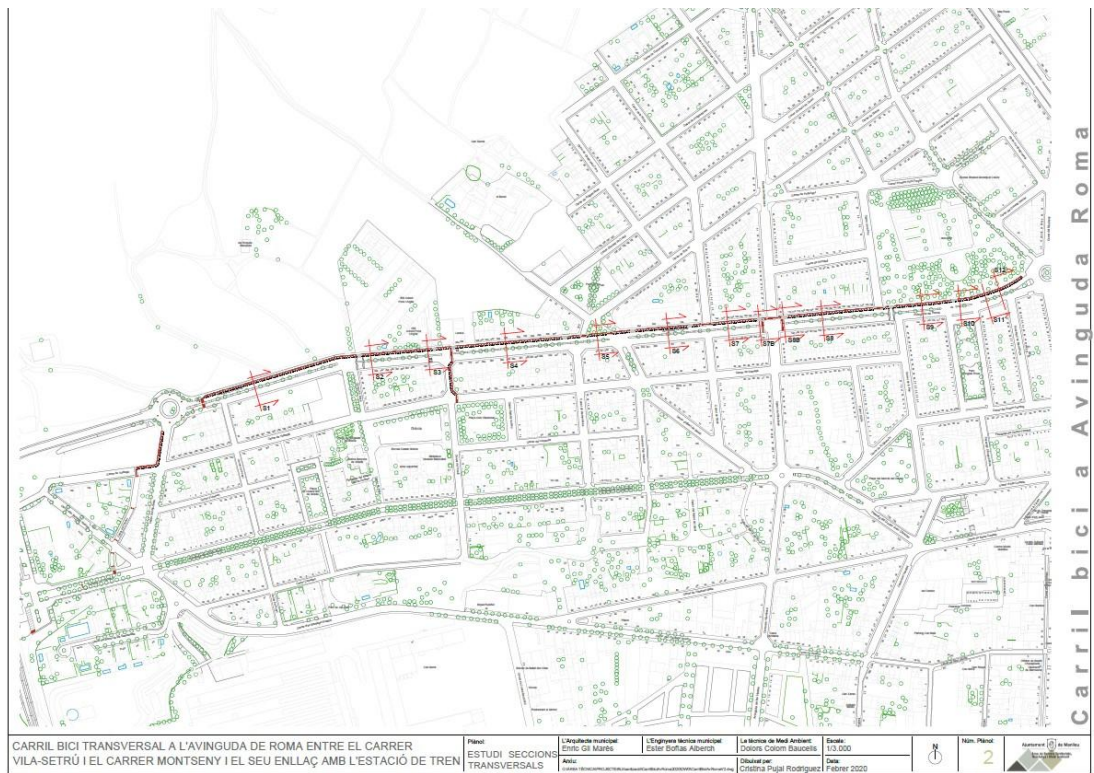
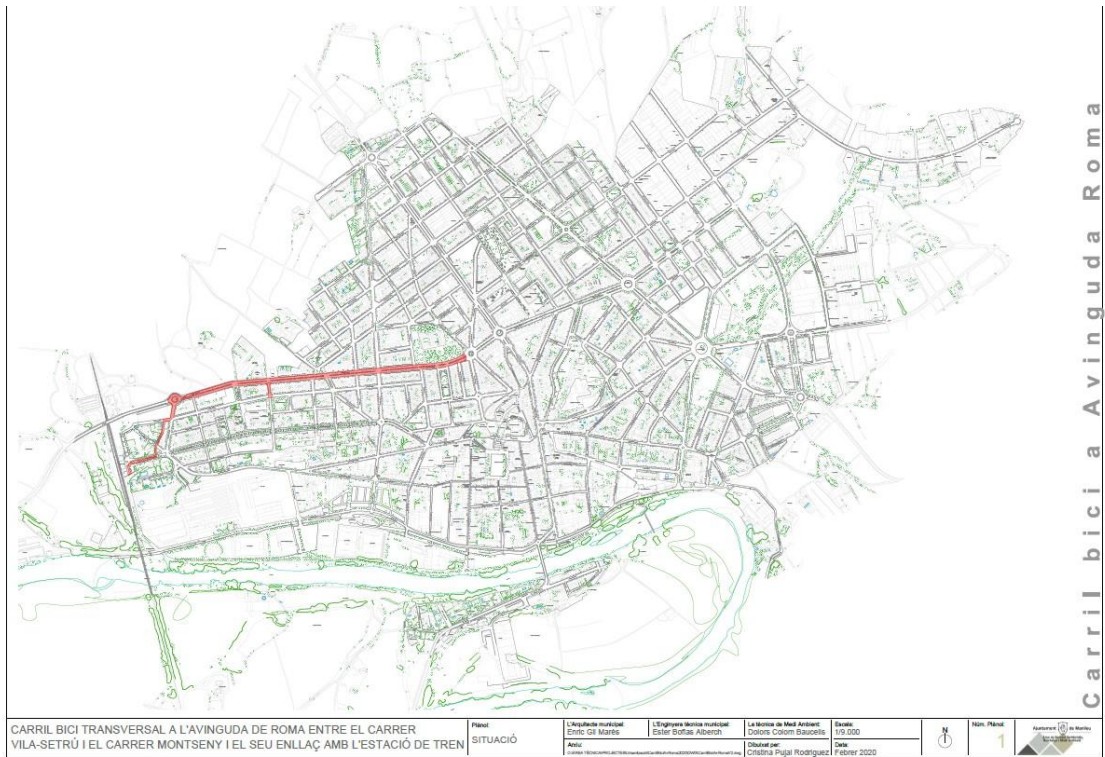
Creant aquest carril bici, a més de donar solució a la petició de la ciutadania també es crea una comunicació de diversos serveis com són l'Escola Casals Gràcia, molt propera a aquest institut i també l'espai de treball compartit Lab.Coworking; tots dos situats davant el parc dels Viladomat, en un carrer paral·lel a l'Avinguda de Roma.

Aquest carril ha de permetre a tots els usuaris desplaçar-se pel municipi tot seguint un dels eixos transversals principals (av. de Roma o c. Voltregà) i, a la vegada, permetre accedir a través d'un carrer al centre de la vila.

També s'aprofitarà per comunicar l'estació de tren que es troba ubicada a l'extrem oest de la zona urbana de manera que quedi més vinculada amb el centre de la vila.

Font: CARRIL BICI TRANSVERSAL A L'AVINGUDA DE ROMA ENTRE EL CARRER VILA-SETRÚ I EL CARRER MONTSENY I EL SEU ENLLAÇ AMB L'ESTACIÓ DE TREN. MANLLEU, 1. Memòria, 1.4. Objecte del projecte, pàgina 7

Diversos detalls del projecte que segueix l'Avinguda de Roma, passa per davant de l'Institut i va fins l'Estació del tren.

10. CONCLUSIONS

Alumnat i professorat del centre valorem molt positivament la reflexió i que hem fet sobre el transport urbà i estem molt satisfets d'haver contribuït una mica a fer un futur més sostenible en el nostre entorn més immediat.

Durant aquests dies de confinament, provocat per la pandèmia, hem pogut observar la disminució del grau de contaminació dels nuclis urbans i aquest fet ens ha confirmat la necessitat de l'ús del transport sostenible a la ciutat.

Esperem que projectes com aquest contribueixin una mica a la conscienciació dels segments més joves de població i també a l'assoliment d'una mobilitat més sostenible, tant a nivell local com a altres nivells més amplis.

CRÈDITS:

Alumnat impulsor

Tot l'alumnat de 3r ESO

Alumnat a Bèlgica i a l'Ajuntament

Rut Bayer, Maroua Bensaria, Lluç Corominas, Ainara López, Gil Mitjavila, Martina Padrós, Júlia Piquer, Ainhoa Saldaña

Professorat impulsor Erasmus+ al centre

Maria Fortuny, Joan Mitjavila, Anna Serra, David March, Albert Soler, Quim Assens

Disseny carril bici

Jaume Espelt

Secretaria del centre (nous aparcaments per a bicicletes)

David March

Coordinació pedagògica

Sònia Higuero

Equip de coordinadors de nivell i tutories

Direcció del centre

Lluís Monteis

Professorat a Bèlgica (tasques i activitats sobre mobilitat)

Trui de Vos, Frederik de Buck, Jeroen Schoupe, Mieke Van den Bossche, Carla Cosyns